

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ג חשון תשפ"ב | דף היומי בבלי: ראש השנה י | דף הכולל: ביצה י.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף א' בהגה "ומשום זה" עד סעיף ב'.
מוסר: חובת השמירה - מתחילת פרק ב' עד "וזה יהיה שייך".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק כב 'שגאת הרבנות' עד פרק כד 'וכבר מצאנו שהמלאכים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

כך גיליתי את הטנדר של השכן לאחר חמש שנים | מרן הגר"ח קנייבסקי שליטי"א: "יש חולה? תלמדו מסכת מגילה" | כנופיית הרוצחים שהכשירה את הגט | 2253

חדשות דרשו

"אפילו בשאלות שברגע הראשון לא זכרתי את התשובה עליהן בבירור, אבל ההרגשה המדהימה שאתה יושב וכל צורת הדף עולה לך בשלימות מול העיניים - היתה ממש גן עדן..."

הגיגי לב אחר המבחן הגדול במסגרת 'קניין ש"ס' על 630 דפי גמרא

והטבעיות: "אתה יודע מה הכי שימח אותי?" המשיך בגיל, "לשבת ולעבור שאלה אחר שאלה ולראות שכן, אני יכול. אפילו בשאלות שברגע הראשון לא זכרתי את התשובה בבירור, אבל ההרגשה המדהימה שאתה יושב וכל צורת הדף עולה לך בשלימות מול העיניים, זה ממש גן עדן". שיתף ברגש יהודי השמח בתורת השם. האמת, אודה ולא אכחיש. לצד רגש השמחה בשמחת התורה, על התפשטות מהפכת ידיעת התורה, עדיין כבן-אדם הנתון לנגיעות עצמיות, העצב והשמחה משמשים בי בערבוביה. מצד אחד, אי אפשר להכחיש, הקנאה צובטת ואוכלת מבפנים, תראה למה יכולים באמת לזכות. מצד שני, שמחה שלמה אופפת את קרבי על כך שאני הקטן זיכני השי"ת לקחת ולו במעט דמעט משהו בסיוע ודרבון להשקיע ולזכות לידיעת הלימוד בדרגות שכאלו.

הסיפור הנ"ל שהתרחש בשבת האחרון, מנסה בלא הצלחה מדי, לתאר בכתב רגשי הלב של יחיד ואחד מאלפי חברי מסגרת 'קניין ש"ס' שזכו לעמוד בכור המבחן במבחן השלישי במסגרת

הרה"ח ר' אהרן כהן

עיניו הנוצצות מאושר העבירו את הכל, אך אחר השיתוף הלבבי, באמת לא ידעתי את נפשי מקנאה. היה זה השבת בסיום התפילה, כשהרב ז' מ', אחד האורחים בבית מדרשנו לרגל שמחה משפחתית, הבחין בי. "זכיתי השבוע להיבחן על 630 דף", ניגש אלי וסיפר בהתרגשות. שמחתי בשבילו. ידעתי שהוא ר"מ מוצלח בתלמוד תורה, אך שהוא זוכה גם להתקדם בידיעת לימוד הש"ס, את זאת לא ידעתי.

המשכתי לשוחח איתו, לשמוח בשמחתו ולשמוע ממנו על המהפכה בחייו האישיים שחולל בו הלימוד יחד עם ההצטרפות למסגרת המיוחדת. "כיום", סיפר בגילוי לב, "קשה לי להסתכל בעיתון". אני מהנהן בראשי, מבין שפשוט חבל לו על הזמן. אך הוא המשיך והסביר: "אני מרגיש כיום, שזיכרון החדשות האלו מפריע לי לזכור את הגמרא".

גם כעת אחר יומיים זוכר אני את המילים, המנגינה, את עיני הקורנות ובעיקר את משפט המחץ שנשמע ממנו בשיא הפשטות

עד לרגע הזה בו נושקים הם את המזוזה ועוברים את מפתן דלת המבחן.

בקול לוחש מעבירים הם את מבוקשם. א' - מבחן גמרא עם פירוש רש"י. וישנם כאלו המפטירים - ב', דהיינו שהם מבקשים את המבחן המיוחד לאלו הזוכים ונבחנים גפ"ת, עם פירוש תוס'. וכך אתה רואה למולך בני אדם עם מגבעת וחליפה, אך בעצם דומים הם כמעט יותר ממלאכים. אפשר בכלל לחשבן כמה שעות לימוד, כמה עיון והתאמצות דרושים כדי להצליח להיבחן על 630 דף, ועוד עם פירוש תוס'!

ואז הבחנתי בו. נעמד לרגע, עיניו פתוחות כאילו מביט על היכל בית המדרש, אך די מהר קלטתי - הוא לא פה. גופו כן, אבל רוחו משוטטת בין דפי הגמרא. אולי הוא מעביר בזיכרונו עשרים דפי גמרא לדעת את התשובה הנכונה? כך או כך, לרגע הוא הסתובב אל הקיר, ראשו נראה מאומץ כמנסה להיזכר, ואז ברגע כמימרא מתיישב במהירות ובחיוניות, ממחרר להעלות על גבי הכתב התשובה המסכמת.

ואז כשאני מסתובב לרכז המסור לשתף ברגשי ליבי, אני מבחין שהוא איננו. רעהו לעבודת הקודש מפטיר לי בלחש: תראה מה הולך פה. בסך הכל נשארו כמה מבחנים. וכך אחר זמן קצר יחסית חזר הרכז הזריז מהמבצע המהיר של צילום כמות נוספת של מבחנים...

רציתי להישאר, אך זמני היה קצוב. בלב עורג התיישבתי בצדי אחד הספסלים כנזהר שלא לאבד רגע ריכוז של הלומדים המופלגים, ואז בלחש רחש בין מאות ואלפי הדפים המסתובבים באוויר, פציתי פי בתפילה ותחנונים לנותן התורה ובורא העולם; אבינו אב הרחמן המרחם, רחם עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד, לשמר ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, והאר עינינו בתורתך...

כן יעזור השי"ת לכולנו, כל אחד ברמתו ומצבו לזכות להידבק לתורתנו הקדושה ולנותן התורה, להוסיף ולהתקדם בלימוד התורה וידעיתה.

(לשליחת תגובות לכותב המאמר, כתבו לו: gmail.com@a0533185209)

המיוחדת על 630 דפי גמרא. וביתר פירוט - מדף ב' במסכת ברכות, עובר למסכת שבת, עירובין, פסחים, שקלים-ירושלמי, סוכה, וכן, עד דף כה במסכת ביצה. כל זה במבחן אחד וכולל. מקנא בהם!?! בהחלט יש במה...

* * *

בית המדרש הגדול מלא באברכים תלמידי חכמים שכולם יחד ולחוד יושבים ברצינות ובריכוז-מלא מול ערימת דפי המבחן, עיניהם מרפרפות על השאלה כשמוחם המלא בדפי הגמרא סוקר ובוחר בעיני רוחם את מילות הגמרא, ואז היד נשלחת קדימה, רצה וממהרת לענות ולסכם בכתב ידם את התשובה הנכונה והמסכמת. ואז בחיוך מאושר, המחזה המבעיר חוזר על עצמו בשאלה הבאה...

היה זה לפני כשבועיים, יום שלישי כט בתשרי. מראה הוד עושה רושם בלב ובמוח קידם את פני הנכנסים ביום שלישי האחרון לשיבת קמניץ המעטירה בעיר הקודש ירושלים. זכיתי ועליתי ירושלימה לחוות מקרוב במחזה הנהדר בקודש שספק אם שיש רבים כמוהו.

הס ושקט שרר ברחבי בית המדרש, הקול היחידי היה רשרוש דפי המבחן לצד רחשי נגיעת העט בדפי המבחן המתמלאים. כך ישבו מאות מאות לומדי וחברי מסגרת 'קניין ש"ס' המובחרים ובפנים מאושרות וידים מרטטים בעליזות עברו והעלו עלי כתב את ידיעת לימודם, אך לא פחות מכך, חקקו וסימנו את תוצאות אלפי ורבבות שעות לימוד התורה בלימוד היומי בהבנה ובבהירות לצד סדרי סיכום, שינון וחזרות הלימוד לפני כל מבחן חודשי, אחר כך שינון אחר שינון לפני המבחנים המסכמים על 120 דף כל ארבעה חודשים, ואחר כך לפני המבחן הראשון והשני על 270 ו-450 דף במסגרת הייחודית 'קניין ש"ס'.

כמובן, שלא העליתי בדעתי לרגע להפריע לנבחנים המופלגים, אך מעמידה לצד הרכז המסור ר' הלל קורפו שקידם בחן את הנבחנים החשובים, שמעתי וגם הפנמתי; לראות את העדינות המחויכת בה נכנסים הנבחנים להיכל בית המדרש, כשמצניעים מאחוריהם את מאות ואלפי שעות הידיעה בה שקדו והתאמצו

יהלומים מגדולי ישראל

מדוע השאיר כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ - מאנסי זי"ע את העיתון על השולחן?

הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב-לייקווד, על גדולי ישראל

אי"ד", היוצא לאור באמריקה (וכידוע שגדולי ישראל צריכין לדעת את כל מה שאירע, כי שואלים אותם על דא ועל הא...) - בדרך כלל היה קורא רק הכותרות, ולפעמים גם כתבות למיניהם שנצרך

סיפר לי הרה"ג ר' ברוך שטערן שליט"א בן הגה"צ אב"ד מירון שליט"א, מחשובי חסידי וויזשניץ-מאנסי, שכ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי זי"ע היה קורא מידי פעם את העיתון "דער

לו לדעת בענייני הכלל.

פעם היה כ"ק מרן האדמו"ר מפאפא שליט"א עומד להגיע לביקור בביתו נאווה של כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי זי"ע, ובטרם הגיע, אמר המשב"ק להרבי מוויזשניץ, שהאדמו"ר מפאפא מגיע כבר, וצריכים להוריד את העיתון מעל השולחן, אך הרבי לא התייחס למה שהוא אומר. אח"כ אמר הגבאי שוב, "הלא הוא מגיע בעוד כמה דקות, וצריכים להוריד את זה מהשולחן", אז אמר לו הרבי "אל תגיד לי מה לעשות..."

וכך נשאר העיתון על השולחן כשהאדמו"ר מפאפא נכנס לביתו של האדמו"ר מוויזשניץ, וישבו ושוחחו יחד כשהעיתון על השולחן.

לפתע, שאל הרבי מוויזשניץ את הרבי מפאפא "פאפא רב, עד מתי אתם נשארים כאן בעירנו?", והשיב הרבי מפאפא "עד יום שלישי", הגיב הרבי מוויזשניץ "בעיתון 'דער איד' כתוב עד יום רביעי..."

בדומה לזה מסופר, שפעם הגיע כ"ק האדמו"ר מסקולען זי"ע אל הרבי מוויזשניץ זי"ע לביקור, וגם אז אמר הגבאי שיש להוריד את העיתון מעל השולחן, כי זה לא מתאים שזה יהיה על השולחן בעת שמגיע האדמו"ר מסקולען, ואמר לו הרבי "אם מתאים לי - עס פאסט מיר - לקרוא עיתון, אז מתאים - עס פאסט - שהרבי מסקולען ידע מזה..."

(נועם שיח נח תשפ"ב)

יהלומים מגדולי ישראל

הביט הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל בראש הישיבה ואמר: "מה אתה רוצה מילד בגיל כזה? גם אני בגילו התקשיתי לקום..."

לאחר שנרגע התלמיד, פנה אליו רבי יהודה ואמר לו: "בוא התקרב אלי", ואז החל לשוחח איתו במתק לשונו על הנושא, ושאלו ברכות: "מתי אתה רגיל לקום - בשעה תשע? קשה לך לקום מוקדם יותר? עצה לי אליך - אל תקפוץ גבוה מדי, רק תקדים לקום בחצי שעה; לאחר שתראה שהתרגלת לקום בשעה הזו, תנסה להקדים בעוד עשרים דקות, וכן הלאה עד שתקום בזמן הנדרש על ידי הישיבה".

לאחר שראה שהתלמיד קיבל והבין את הדברים, בירכו הגאון בהצלחה ופטרו לשלום.

(גיליון שבת אורה)

אל ביתו של הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל ראש ישיבת "פורת יוסף", הגיע פעם ראש ישיבה יחד עם תלמיד משיבתו. הוא סיפר לגר"י כי אותו תלמיד אינו קם בבוקר בזמן לתפילה בישיבה, וכל הניסיונות להעירו אינם צולחים, וזה מחליש את האווירה בישיבה. "מה עושים עם כזה בחור?" שאל ראש הישיבה האורח. אין צורך לומר שאותו תלמיד היה סמוק כולו מבושה וכלימה מהמעמד המביך.. והנה, מילותיו הראשונות של רבי יהודה היו: "מה אתה רוצה ממנו? ילד בגיל כזה?! גם אני התקשיתי לקום בגילו..." הגר"י עשה זאת על מנת להחזיר לאותו תלמיד את כבודו האבוד, ואכן ניכר היה מיד שהצבע החל לחזור לפניו.

פרשת השבוע

כשנדברתי איתו בעבר, באחד מימי חודש אדר על אחת הסגולות המפורסמות, הגיב מרן שליט"א: "זאת סגולה שהרבנית נותנת. אני אומר ללמוד כעת מסכת מגילה... זאת מסכת של ניסים..."

לקט מרתק על סגולות ומנהגים בענייני רפואה - הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

אדם רחמים שלא יחלה, שאם יחלה, אומרים לו: "הבא זכות והיפטר".

הגמרא מסבירה שעל האדם לחשוש מאד כאשר הוא חולה. מסיבה זו כתב הערוך השולחן ש"לְכַן יִתֵּן כָּל אָדָם אֶל לְבוֹ, וּבִפְרָט בְּעֵת חֲלוֹ, וְלֹא יִסְמַךְ עַל הָרֹפְאִים בְּלִבָּד... וְיִקְבַּל עָלָיו לְהִיטִיב דְּרָכָיו וְיַחַלֵּק צְדָקָה לְפִי עֲרָפוֹ, כְּכֹתוּב וּצְדָקָה תַצִּיל מַמּוֹת", וְיִבְטַח

וְיִרְא אֱלֹהֵי ה' בְּאֵלָנֵי מִמְרָא וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחֹם הַיּוֹם (יח, א).

וירא אליו - לבקר את החולה. אמר רבי חמא בר חנינא יום שלישי למיתו היה, ובא הקדוש ברוך הוא ושאל בשלומו (רש"י). אורח חשוב הגיע לבקר את החולה אברהם אבינו ע"ה, הקב"ה בכבודו ובעצמו. הגמרא במסכת שבת אומרת ש"לעולם יבקש

בְּה' שִׁיקְמֵנוּ מִחֲלוֹ, וְרַב חוֹלִים לְחַיִּים. וְאֶפְלוּ תִשַּׁע מְאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה מֵלְמִדִּים עָלָיו חוֹבָה וְאֶחָד מֵלְמִד עָלָיו זְכוּת, נְצוּל."

חז"ל מלמדים אותנו שרוב החולים אמורים להתרפאות, רק שעלינו להרבות בתפילה, בצדקה ובעוד קבלות טובות לרפואת החולים. כל מלאך מליץ יושר יכול להטות את כף החולה לכף זכות ולגרום שיתרפא ברפואה שלמה.

חז"ל אמרו שכל מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם שבעיר [ועדיף חכם שמחזיק ישיבה ומלמד תורה לרבים], שיבקש עליו רחמים ויברכהו. ונאמר בזוהר הקדוש, שנהגו לעשות "מי שבירך" לחולים בבית הכנסת, בשעת הוצאת ספר תורה, שאז מתעוררים הרחמים. פוסקי זמנינו כתבו שלמרות שעושים "מי שברך" לחולים בבית הכנסת, אך פשוט שאין לעשות "מי שבירך" אלא למי שהוא חולה ונפל למשכב, אבל לא לכל מי שחש בראשו, או שנחלה מחמת הקור וכדומה.

מִן הַגְרֵשׁ ז' אוֹיֵבךָ זצ"ל הסביר שאמירת תהילים מסוגלת באופן מיוחד לרפואת חולים ולכן נהגו בעם ישראל לומר דווקא תהילים למען רפואת חולים. לכתחילה אין לקרוא תהילים לרפואת חולה לפני חצות הלילה, וכן לצורך אשה המקשה לילד. אלא נלמד פרקי משנה וכדו'. או תנ"ך עם פירוש רש"י. אולם אם אינו יכול ללמוד פרקי משנה ורוצה לקרוא תהילים עבור אשה המקשה לילד, וכל כיוצא בזה, יש לו על מה לסמוך. ושלא לצורך חולה מותר לקרוא תהילים אחר חצות. ובליל שבת ויום טוב יש להתיר לקרוא תהילים כל הלילה.

אם אנו רואים פתק ובו בקשה להתפלל על חולה מסוים, ישנם פוסקים שאומרים שצריך להתפלל עליו בברכת רפאינו, או בשומע תפלה. אולם אין זה חיוב מן הדין, אלא מצד חסד עם הבריות. ואכן, מורי ורבי הגרש"מ דיסקין זצ"ל נהג לומר פרק תהילים בכל פעם ששמע סירנה של אמבולנס. מספר פעמים הזכרתי שמות של חולים לפני מִן שֶׁר הַתּוֹרָה הַגֵּר"ח קִנִּיבֶסְקִי שליט"א, והגר"ח זכר היטב ששמות אלו כבר הגיעו אליו, באומרו: "כבר היו אצלי עליו... רפואה שלמה..."

ת"ח אחד סיפר לי לאחרונה שמסר שם של חולה למִן הַגֵּר"ח קִנִּיבֶסְקִי שליט"א באמצע קבלת הקהל העמוסה בליל רביעי, וביום שישי הגיע אדם אחר עם אותו השם.

השיב לו מִן הַגֵּר"ח שליט"א: "קיבלתי כבר את השם הזה ביום רביעי. התפללתי עליו..."

בשנים האחרונות העברתי למִן הַגֵּר"ח שליט"א מאות שמות של חולים לבקשת ברכה וישועה. ברוב המקרים אומר מִן הַגֵּר"ח שליט"א: "שיתפללו". במקרים אחרים ממליץ על לימוד מסכתות או פרקים הקשורות למחלה, כמסכת בכורות, שיש בה הרבה נושאים של מומים וחלאים. כשנדברתי איתו בעבר, באחד מימי חודש אדר על סגולת לימוד מסכת קינים עם הפירוש הנודע "קן מפורשת", של בנו של רבי אליהו גוטמכר ז"ע, הגיב מִן הַגֵּר"ח שליט"א: "זאת סגולה שהרבנית נותנת. אני אומר ללימוד כעת מסכת מגילה... זאת מסכת של ניסים..."

האם כדאי לפרסם ברבים על חולה פלוני, כדי שיתפללו עליו, או שדווקא עדיף להימנע מפרסום המחלה, כדי שכמה שפחות אנשים ידברו עליו וכך ירעו את מזלו, כאשר הם יאמרו "אוי, נעבך, ממש מסכן"... וכך יגבירו על ידי הדיבור את המחלה?

הגמרא בברכות (נה, א) אומרת שמי שחלה, ביום הראשון לחוליו לא יגלה לאחרים שחלה, כדי שלא יורע מזלו. אך מכאן ואילך, אם חוליו ממשיך, יגלה לרבים שחלה, כפי שמצינו שכאשר רבא היה חולה, ביום הראשון לחוליו לא גילה שחלה, אך אם חוליו המשיך, היה אומר למשמשו "צא והכרז שרבא חלה" וכך יתפרסם שחליתי, ומי שאוהב אותי יתפלל ויבקש עלי רחמים, ומי ששונא אותי, ישמח על כך שחליתי ובכך יסור חרון האף מעלי, ודבר זה נלמד מהפסוק "בנפול אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך, פן יראה ה' ורע בעיניו, והשיב מעליו חרון אפו". הרי שהשמחה בתקלת אויבו, גורמת להסרת חרון האף מאויבו.

דברי הגמרא מאירים לנו אור חדש במספר נושאים. א) פרסום דבר המחלה, עלול לגרום להרעת מזל החולה ולהרעה במצבו. אך כאשר המחלה כבר קיננה בגופו ומזלו הורע, אזי אדרבה, פרסום דבר המחלה יכול להביא להטבת המזל ולהטבה במצב בריאות החולה. ב) בשמים מתחשבים בדעת הבריות ובהסתכלותם על האדם, ולפי הסתכלותם - מטיבים או מרעים את מזלו ומצבו. ג) כאשר מזלו של האדם רע, ניתן בנקל להזיק לו, וכדלהלן:

מדברי השיטה מקובצת למדנו שכאשר האדם עושה מעשה, שמחשבתו אינה ניכרת מתוכו וניתן לפרשה לטובה או לרעה, קובעים בשמים את ההתייחסות למעשה זה על פי הסתכלות הבריות על מעשהו, האם הבריות מביטים בו בחיוב או בשלילה. משום כך חש רבא שאם שונאו יידעו שחולה הוא, יתלו את חוליו במעשים אלו, שניתן לדונם לכף חובה או לכף זכות, ויאמרו שבגלל שחטא בהם לכן נענש בחולי, ובגלל שיטו הם לכף חובה, אף בשמים ידונו לחובה ויניזקו.

ואמנם כל זה הוא טרם הורע מזלו ביום הראשון למחלתו, אך אחר שחוליו המשיך וכבר הורע מזלו, זקוק הוא לתפילת אוהביו שיתפללו לרפואתו, או לכפרת עוונות, הבאה על ידי שמחת שונאיו במפלתו.

ה'פלא יועץ' כותב בספרו 'אורות אלים' שמדברי הגמרא בנדרים משמע, "שְׂאִין לְאָדָם לְהוֹדִיעַ אֶת צַעְרוֹ לְלֹא תוֹעֵלֶת וְלֹא שֶׁר אֵין בְּיָדוֹ לְתַקֵּן וְיָמָה גַם לְבָנֵי בֵיתוֹ, אִם לֹא לְמִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל עָלָיו וּמִבְּקֵשׁ טוֹבָתוֹ וְתַקְנָתוֹ", עכ"ל.

וכבר קדמו רבי יהודה החסיד ז"ל בספר חסידים, שכתב: "כְּתִיב 'לֵב יוֹדֵעַ מֵרַת נִפְשׁוֹ', פְּשִׁיטָא שְׁהֵלֵב יוֹדֵעַ אֶלָּא מִגִּיד שְׁפַעְמִים שְׂאִין לוֹ לְאָדָם לְהִגִּיד צַעְרוֹ לְאַחֲרִים אֶלָּא יִתְפַּשׁ בְּלִבּוֹ, כְּגוֹן שְׂאָדָם יוֹדֵעַ שְׂאֹתָם שְׂבָאִים אֶצְלוֹ אֵין חוֹשְׁשִׁים בְּצַעְרוֹ, א"כ לָמָה יִגִּיד לָהֶם?! אֲבָל יִגִּיד לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בְּצַעְרוֹ, וְעַל זֶה נֶאֱמַר "דְּאָגָה בְּלֵב אִישׁ יִשְׁחַנְהָ" - לְאַחֲרִים, "וּבְשִׁמְחָתוֹ לֹא יִתְעַרֵּב זָר", שְׂאִין לוֹ חֵלֶק בְּאוֹתָהּ שְׂמִחָה, כְּלוּמַר מִי שְׂאִינוֹ שְׂמַח וְאִינוֹ חוֹשֵׁב

בְּשִׁמְחָתוֹ לֹא יִסְפֵּר לוֹ שִׁמְחָתוֹ, ע"כ"ל.

בספר פניני הגרי"ז מבריסק זי"ע מובא שכששואלים על מצב חולה ואומרים שמצבו הוטב, יש בכך מגדר רודף, כיון שהרי התפילות הם אלו שמחיות את החולה ומסייעות לרפואתו, ודרך העולם שכששומעים שמצב החולה הוטב, מפסיקים להתפלל, למרות שהחולה זקוק לרחמי שמים, ונמצא שע"י שאמר שמצב

החולה הוטב, גרם שימעטו או שיפסיקו מלהתפלל עליו, והרי הוא כנוטל ממנו את הרפואה המועילה ביותר ונכנס ח"ו בגדר רודף, והנושא ארוך.

--- ושכולנו נהיה בריאים!!

(מתוך ספרו החדש של רבי שמואל ברוך גנוט, 'מחשבה בפרשה', על סדר פסוקי חומש בראשית, ובו לקחי מוסר ותבונה, סיפורי מופת, עובדות מגדולי ישראל, הגיונות מחשבה ופניני תורה והלכה, בצירוף הליכות והנהגות ממון הגר"ח קניבסקי שליט"א. הפצה ראשית: יפה נוף. קישור לרכישת הספר במשלוח ישיר: [3tgKinj/https://bit.ly](https://bit.ly/3tgKinj))

פרשת השבוע

למרבה תדהמתי נעמד הסטייפלר ואמר לי: "הרי כבר היית כאן היום...".
השבתי שלא הייתי, אולם הוא עמד על דעתו וחזר פעמיים או שלוש על המילים "כבר היית פה". משנוכח לדעת שאני מכחיש, אמר הסטייפלר: "אם כבר היית כאן היום - לא תחול הברכה, אבל אם לא היית - תחול הברכה"

ממידותיו האציליות של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל

"והנה בן לשרה אשתך" (בראשית י"ח, י')

נאה דורש

טיבה של דרשה הנאמרת בעת שמחות, וכך אמר: "החילוק בין דרשן אמתי לדרשן שאינו כזה, הוא בכך שדרשן מהסוג השני מעוניין לומר רעיון שיש לו באמתחתו, ולפיכך הוא 'תופר' את בעל השמחה לפי מידותיו של הווארט. לעומת זאת, דרשן אמתי מתחיל הפוך. הוא מחפש נקודה מסוימת בבעל השמחה ומתאים לפיה את הווארט".

אם נבקש להוסיף, נאמר כי יש הבדל נוסף בין הדרשנים, אם הוא "נאה דורש" גרידא או אף "נאה מקיים". לשמוע אודות 'בין אדם לחברו' מפי דרשן שאף מקיים את הדברים הלכה למעשה, זוהי דרשה עם טעם אחר לגמרי. וכזה היה רבי שמשון זצ"ל גופו, וממילא גם שיחותיו...

למנוע קנאה ותחרות

לימים החליט לחדול מלדרוש בשבתות 'אויפרוף' לבני הקהילה, ובכלל. גם החלטה זו מקורה היה בטוב לב וזהירות יתירה מחשש פגיעה בזולת, משנודע לו כי הבחורים משווים בין התארים בדרשותיו אלו וכמות השבחים שהרעיף על חתן פלוני לעומת אלמוני, ומתוך כך הגיעו לידי עוגמת נפש. לא הועילו דבריו שהשוואות אינן במקומן ואין לדקדק בכל אות ותג, הוא ידע שהדבר בלתי נמנע ולפיכך החליט במשך תקופה להפסיק לשאת דברים בשמחות אלו.

עם זאת, כאשר פעם חש צורך לשבח את אחד המחונתנים נעמד ואמר: "אמנם, איני נוהג לדבר ב'אויפרוף', אבל אם הייתי מדבר הייתי אומר שהמחותן היקר הוא...". וכאן הזכיר את שבחו בפניו.

מכבדי אכבד

אגב שמחות:

הרב זצ"ל נקט בדעה כי לא ייתכן לערוך שמחה ולהזמין

מידותיו התרומיות והרצון להיטיב עם הבריות באו לידי ביטוי בולט בעת השמחות שבהן השתתף בכלל, ואצל בני הקהילה בפרט. ראשית, היה משתדל ומתאמץ להשתתף בכל שמחה, ועל-פי רוב - אף לשאת בה דברים.

הקב"ה חננו בלשון לימודים, והחן שהוצק בשפתותיו ריתק אליו את קהל המאזינים. בצירוף כישרונותיו הגאוניים וטוב לבו היו דרשותיו בעתות שמחה מלאכת מחשבת ממש. אם היה זה קידוש לרגל הולדת בת, הרי שלרוב בהתוודע לשמה של התינוקת רק שעה קלה קודם הקידוש - בעת העלייה לתורה - או אף במהלכו, עם זאת, כשנעמד תיכף לאחר מכן לשאת מדברותיו לרגל השמחה, כבר מצא את הדרך לקשר את השם לפרשה ולבעלי השמחה - גם בדרך דרוש ורמז באופן שהפליא כל שומע - והמשתתפים ציפו בכל פעם למוצא פיו, לראות כיצד ישזור את השם במעשה פלא ויצירת אמנות כמין חומר.

זכור למשל שבת אחת שבה נערך קידוש משותף לרגל הולדת חמש בנות לחמישה מחברי הקהילה. בדרשה שנשא ובה השמיע רעיון מרכזי אודות חינוך הבנות, חרז את כל חמשת אבות הבנות גם יחד בהתעכבו בפרט אודות התפקיד שנשא כל אחד מהם, אם כאברך, כר"מ בישיבה וכיו"ב, בצירוף דברי שבח חמים וברכות היוצאות מקרב הלב.

(אגב, אחת הסיבות שהניעוהו לעודד את מנהג עריכת קידוש לרגל שמחת הולדת בת, הייתה ההזדמנות שראה בכך לשם יצירת רגשי אחווה בין בני הקהילה, בבחינת "גדולה לגימה שמקרבת את הלבבות").

ניתן לומר, כי מרכיב מרכזי בכל דרשה שלו בשמחות היה ריבוי בשבח בעלי השמחה. הייתה לו הגדרה חריפה כיצד למדוד

הרב זצ"ל אמנם חש כך במלוא הכנות, וממילא השכיל להעניק הרגשה נפלאה זו גם לסובביו.

"אל דאגה, הברכה תתקיים..."

מספר בעל המעשה: "היה זה לפני למעלה משלושים שנה, כאשר חלפו עברו להן שנים אחדות מעת נישואי ועדיין לא זכיתי להיפקד בבנים. אין צורך לתאר את ההרגשה הנוראה והציפיה לישועה בעיניים כלות, יום יום, שעה שעה. המחשבות כולן היו אחוזות בתפילה ובדאגה מתמדת של 'הבה לי בנים...'.
"בכל פעם שהזדמנתי לבני ברק נהגתי להיכנס לביתו של מרן הסטייפלר זצ"ל ולהגיש לו בפתק את השמות שלי ושל רעייתי על מנת להתברך מפיו בזש"ק. יום אחד נקלעתי לבני ברק לצורך סידורים, וכדרכי ניצלתי את ההזדמנות ונכנסתי לסטייפלר עם הקוויטל הקבוע. למרבה תדהמתי נעמד הסטייפלר מכסאו ואמר לי בטרונים: 'הרי כבר היית כאן היום...'.
"כמובן שהשבתי תיכף שלא הייתי, אולם הוא עמד על דעתו וחזר פעמיים או שלוש על המילים 'כבר היית פה'. משנוכח לדעת שאני מכחיש, הפטיר הסטייפלר לבסוף ואמר: 'ובכן, אם כבר היית כאן היום - לא תחול הברכה, אבל אם לא היית - תחול הברכה', וחזר על כך בקול גדול מאוד שלוש פעמים, עד שהנוכחים בחדר ההמתנה בחוץ נרתעו בבהלה וביקשו לדעת מה אירע...
"יצאתי מביתו", ממשיך בעל המעשה לתאר, "הרוס' לגמרי. באותה עת לא הצלחתי להבין על סמך מה אמר בביטחון כה מוחלט שכבר הייתי אצלו באותו יום. רק בהמשך נודע לי, כי אחד מבני משפחתי שהה אף הוא בבני ברק כמה שעות לפני, ונכנס להזכיר את שמותינו בפני הסטייפלר ללא ידיעתי, וכך זכר מרן זצ"ל את השמות. אולם בכל זאת לא היה בידיעה זו כדי לנחם אותי משיברוני. התהלכתי שבור ורצוף עד שפגשתי באקראי את ר' שמשון זצ"ל ופרקתי את צערי באוזניו...
"הוא היחיד שהרגיע את לבי הסוער ומצא את המילים הנכונות להשיב את רוחי. 'דע לך', אמר בביטחון, 'שבכל פעם שהסטייפלר צועק בקול רם על פלוני, הברכה שלו חלה. אין לך מה לדאוג'.
"ואמנם כדבריו כן היה", מסיים בעל המעשה את סיפורו המפעים, "באותו שנה נולדו לי תאומים".
(מתוך הספר 'ואהביו כצאת השמש בגבורתו')

אנשים, בין אם זו סעודת נישואין ובין אם 'שלוש זכר', בלי להכין כיבוד בכמות שתספיק לכולם. יש והיה הוא עצמו מגיע לשמחה בקהילה כשארגזו שתייה קרה באמתחתו, הן לטובת הציבור והן לטובת בעל השמחה שלא תמיד ידע להעריך נכונה את כמות המשתתפים הצפויה.

לקראת סיום חתונתו של אחד מבניו שיחיו שם לב כי הכיבוד שהוצע לאורחים כמעט ונגמר. הוא פנה לאחד מבניו וביקש ממנו למצוא מאפייה סמוכה ולקנות כמה ארגזים של עוגות. "חייב אני בכך מדינא דהכנסת אורחים", הסביר את בקשתו.

כיוצא בזה, כאשר הבין פעם שרצפת אולם השמחות הסמוך לביתו לא נוקתה כדבעי לקראת שמחת שבע ברכות שעתידה היתה להיערך במקום, העיר: "כך לא מקבלים אורחים!", אך לא הסתפק בדיבור גרידא אלא טרח בגופו לשוות מראה הגון יותר לאולם. אחד ממקורביו שנבהל למראה עיניו התחנן בפניו שגם הוא יודע לנקות ויניח לו את המלאכה, אולם רבי שמשון זצ"ל משהזדמנה לידו מצווה שוב לא הניחה מידו: "אולי אתה יודע", הגיב כלפיו, "אבל לא כמוני"...

מקדם בכבוד ובהערכה

באופן כללי, מתארים אנשי הקהילה, היה שמור לרב זצ"ל יחס של חביבות מיוחדת כל אימת שפגשו בו. תשומת הלב שהעניק לכל אחד וההתעניינות הכנה בשלומם הולידה בקרבם תחושת חשיבות, ובכל פעם השכיל לחדש את ההרגשה הזו באופן בלתי צפוי גם להם שכבר הכירו את אצילות מידותיו.
כך מתאר, למשל, אחד מאנשי הקהילה את בואו לחתונת אחד מבני הרב זצ"ל.

עמדו אז לפני ה'שבע ברכות', ובעל המעשה פילס דרכו אל שולחן ה'מזרח' כדי לאחת מזל טוב. לכאורה, עוד אחד מני רבים, ובמקרה הטוב מאירים לו פנים לשבריר שנייה, בין הוראה חפוזה לבין זה או אחר ברגעים טרודים כאלו. אך לא. רבי שמשון זצ"ל נעמד לכבודו מלוא קומתו, הושיט לו ידו ואמר מכל לבו: "אתה לא יודע כמה זה עושה לי טוב בלב שהגעת...". הרגשתו של האורח באותו רגע הייתה של אחד מן המשפחה ממש ולא כ'עוד אחד' מן הקהילה.
העניין הוא, שלא הייתה זו אמירה מעושה מן השפה ולחוץ.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

ראיתי שאין לי שום רעיון אחר, רק לבקש מה' שיעזור לי. עמדתי והתחננתי אליו מעומק לבי שיזמן לי טנדר, ואוכל להגיע במהירות אל ההורים. סיימתי את הדיבורים עם הקב"ה, והנה...

כך גיליתי את הטנדר של השכן לאחר חמש שנים...

"זה בסדר. לאן?"

לקצה השני של בני ברק.

הוא מאיץ בי לעלות על הטנדר. אני מציע תשלום אבל הוא לא מוכן, "אני שמח לעשות את זה. הכול כבר מוכן אצלי לשבת ואין לי מה לעשות, מה אכפת לך שאסיע אותך?"

אנחנו עולים, כל המשפחה. שתיים עשרה נפשות, ויש מקום לכולם. בדרך הוא מספר לי שבאזור שבו גרים הוריי, ממוקמת הישיבה הקטנה בה לומד בנו, וכל שבוע, כשעה וחצי לפני שבת, הוא נוסע לשם כדי להביא את הבן שלו הביתה, להתארגן לקראת שבת, ובכך לחסוך לו את הדרך הארוכה ברגל.

"זה הבן השלישי שלי שלומד שם", הוא אומר, "וכבר חמש שנים אני עושה את הדרך הזאת בכל שבוע".

וכך נודע לי שחמש שנים! שיש לי טנדר ליד הבית, שבחנים ובחפץ לב, יכול לקחת אותי להורים לפני שבת. ואנכי לא ידעתי! חמש שנים שאני 'מסתדר לבד', לוקח נהגים בתשלום ומתמרן עם מוניות וטנדרים בזמן לחוץ, והנה, פעם אחת שאני לא מוצא שום דרך הגיונית לעשות זאת, מתפלל מעומק הלב, ומקבל את הפתרון הנוח ביותר שיכול להיות. מי יודע, אולי אם הייתי מתפלל קודם לכן על הנסיעה אל ההורים, הייתי מגלה מהר יותר את הטנדר של השכן...

(גיליון השגחה פרטית)

אני גר בבני ברק, בקצה אחד של העיר, והוריי גרים בקצה השני. מפעם לפעם אנו מתארחים אצלם בשבת, וכדי להגיע אליהם אני לוקח טנדר ומעלה עליו את משפחתי הברוכה ברוך ה', וכך יוצאים לדרך כשעה לפני שבת.

בשבת האחרונה, לצורך ישועה של אחד מבני הקהילה, התגייסה הקהילה כולה לקבל על עצמה לקבל שבת עשר דקות לפני הזמן. גם אני ובני ביתי הצטרפנו לקבלה החשובה, ורצינו מאוד לעמוד בה. מכיוון שכך, באותו יום שישי החלטנו לצאת אל ההורים שעה וארבעים דקות לפני שבת, כדי שנוכל להתארגן נוחת ולהדליק נרות בזמן המוקדם.

בדיוק באותו יום שישי, צצו עיכובים שונים ומשונים. רק שעה ועשר דקות לפני הזמן היינו מוכנים לצאת, אולם אף אחד לא הסכים לקחת אותנו. לא מצאתי טנדר וגם לא מוניות, והייתי אובד עצות. כל כך רציתי להצליח לעמוד בקבלה. ראיתי שאין לי שום רעיון אחר, רק לבקש מה' שיעזור לי. עמדתי והתחננתי אליו מעומק לבי שיזמן לי טנדר, ואוכל להגיע במהירות אל ההורים ולקבל שבת יחד עם כל בני קהילתי.

סיימתי את הדיבורים עם הקב"ה, והנה אני רואה את השכן שלי יושב בטנדר שלו, שואל אותי אם אני צריך להגיע למקום כלשהו.

כן, אני צריך לנסוע אבל אל תטרח.

יהלומים מגדולי ישראל

"שנים אחדות אחרי שחזרנו מקרמנצוג לזילנא, הבחנתי יום אחד לאחר התפילה בחמי רבי ברוך בער זצ"ל שנשתנו פניו. שאלתי מה התרחש..."

כנופיית הרוצחים שהכשירה את הגט...

פסול לגט מסוים. כיצד בא לידי מעשה כזה? באקראי מצא היום בין ספריו ספר אחד עם חותמת של בית הכנסת דקרמנצוג, ואם כן הרי הוא גזלן; ולרוע מזלו, כשעבר בבירחתו דרך העיר מינסק צירפו האב"ד רבי אליעזר רבינוביץ זצ"ל לסדר גט במוטב בי תלתא, והלא יש שיטה שדיינים כשרים הוא ענין 'לעכובא'

סיפר הגאון רבי משה ברנשטיין זצ"ל חתנו של מרן הגאון רבי ברוך בער מקמניץ זצ"ל, על גודל יראת החטא שהיתה בו. "שנים אחדות אחרי שחזרנו מקרמנצוג לזילנא, הבחנתי יום אחד לאחר התפילה בחמי רבי ברוך בער זצ"ל שנשתנו פניו. שאלתי מה התרחש, והוא נרעש ונפחד כיון שחושש כי גרם

דעתו, עד שנזכר כי בדרך מקרמנצוג למינסק התנפלה עליו כנופיית רוצחים והיה ממש בסכנת מות, ועוד זכור בלבו הוידוי הנורא שהתוודה באותם רגעים וחזר אז בתשובה שלמה על כל מעשיו, ומאחר ששב בתשובה אלא שאין התנאים מאפשרים כעת להחזיר את הספר לרוסיה, יצא מכלל רשע והיה כשר לכתבת הגט, וא"כ הגט כשר".

(עובדות והנהגות לבית בריסק)

בגט, וא"כ כיון שנתברר עתה שיש בידו ספר גזול, הרי הוא גזלן, ולפי"ז יתכן והגט פסול והאשה עדיין אשת איש, ומי יודע אם לא התחתנה שוב וילדה ילדים, ואולי ילדיה ממזרים ה' ירחם - - כך הפליג רבי ברוך בער לספר ולתאר את גודל חרדתו וכולו פחד ואימה.

"והנה ניסיתי להרגיעו בוויכוח מבחינת ההלכה בשני הדברים, אם נחשב לגזלן בזה וכן אם נפסל הגט ע"ז, אך לא נתקררה

השו"ת היומי

מי שמתעטף בטלית באמצע היום למנחה או לקריאת התורה, האם מספיק לו עיטוף בכיסוי ראשו, או שצריך גם להשליך את הציציות לשמאלו?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

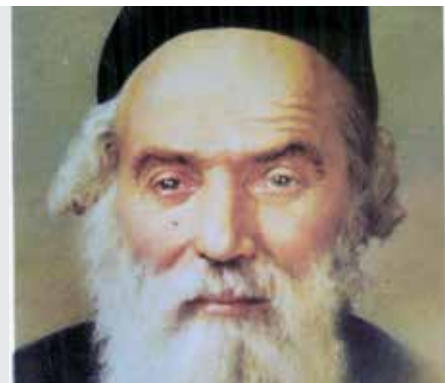
הסוד כמובא בפוסקים מכוונות האריז"ל ואז יתכן לומר שענין הסוד הוא בתיקוני שחרית כמבואר באריכות בשער הכוונות, אבל בהמשך היום שכמתעטף סגי לו לעשות כעטיפת ימעאלים אבל הלכת הציציות אינה נוהגת אלא בשחרית, ולמעשה נראה שאין לחלק בין עיטוף לעיטוף וכסתימת המשנ"ב שכתבו בצורת העיטוף וגם הקדמונים כתבו מקור השלכת הציציות לשמאל מרבי סעדיה גאון שכתב שבכך מכניע את היצר הרע בשמאל, וגם בכוונות האריז"ל הביאו, א"כ אין לחלק וכל היכא שמתעטף בברכה כן יעשה, והשי"ת לא ימנע טוב להולכים בתמים.

שאלה: כאשר מברכים על טלית גדול צריך לעשות עיטוף דהיינו שיכסה ראשו וגם משליך ציציות של ימין על כתף שמאל ולאחוריו כנגד החזה כמבואר במשנ"ב ס"י ח' סק"ד והשאלה מה הדין מי שמתעטף בטלית באמצע היום למנחה או לקריאת התורה האם מספיק לו עיטוף בכיסוי ראשו או שצריך גם להשליך את הציציות לשמאלו?

תשובה: יש לדון במנהג השלכת הציציות לשמאלו האם הוא צורת העיטוף ואז גם באמצע היום צריך להתעטף כמו בשחרית שזהו קיום המצוה כתיקונה, או שענין השלכת הציציות הוא ע"פ

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם מותר לספר על אדם שעובר עבירות, כדי שיתפללו עליו שישוב בתשובה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

זאת לקרוביו של החוטא, אם הוא יודע שביכולתם להשפיע עליו. בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים, כי יש שכתבו שגם אם הוא עצמו יכול להוכיחו, אבל הקרובים או מישהו אחר יעשו זאת טוב יותר, ותהיה מכך תועלת, מותר. וכן מנהל מוסד שרוצה להעיר לאחד המלמדים, אבל חושב שתהיה תועלת גדולה יותר אם הביקורת תגיע מאחד ההורים ולא ממנו ישירות, דעת הגר"ח קניבסקי שמותר לספר להורה את הביקורת בסוד, על מנת שיעיר למלמד. [ולספר על אדם שעשה עבירות כדי שיתפללו עליו שיחזור בתשובה, דעת הגר"נ קרליץ שמותר משום שנחשב

בסעיפים הקודמים למדנו, שגם אם ראינו אדם שעבר עבירה שאיסורה מפורסם, ובוודאי מתכוון לחטא, אך הוא איש בינוני שנשמר בדרך כלל מחטא - אסור לגלות זאת לאחרים, אלא יש להוכיחו בינו לבין עצמו.

בסעיף הנלמד היום (כלל ד סעיף ה) ממשיך ה'חפץ חיים' בעניין זה וכותב, שאם החוטא הוא "מהאוילים הלצים השונאים למוכחים... ובוודאי לא יתקבלו דבריו באוזניו", והוא עשוי לשנות באוולתו ולבוא עוד פעם לידי חטא - טוב שיגלה זאת לדייני העיר, כדי שיוכיחוהו ויפרישוהו מהחטא. והוא הדין שיכול לומר

אמנם, לספר לדיינים שלא בתורת עדות אלא בצנעה על מנת שיוכיחוהו, הביאו בביאורים ומוספים שאין זה גרוע יותר מאשר לספר לקרובים או לשאר בני אדם היכולים להשפיע עליו לטובה. ה'חפץ חיים' מדגיש עוד, כי כוונת המספר צריכה להיות לשם שמים, ולא משנאה; ודייני העיר צריכים להוכיח את החוטא בצנעה ולא ילבינו פניו ברבים [וראה בביאורים ומוספים לעניין דברים שיש בהם חילול ה', כיצד יש לנהוג].

לתועלת, אך צריך לספר בצמצום רק כפי הנצרך]. אמנם, בכל אופן שמודיע לקרובים, או למישהו אחר שיכול להוכיחו, אסור להם לקבל את דבריו בהחלטה גמורה. ולכן, יש שכתבו שכאשר מודיע לקרובים ויודע שיקבלו זאת באמון גמור, עליו להודיע להם שאין להם לקבל זאת אלא עד שיבררו הדברים עם החוטא. גם לגבי דייני העיר, מדגיש ה'חפץ חיים' שאסור לספר להם אלא אם ראו זאת שני עדים, כי אסור לבית דין להאמין לעד אחד.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד הסתפר יוסף הצדיק בראש השנה?

ראש השנה דף י

בראש השנה יצא יוסף מבית האסורין

אותו, ומשום כבוד מלכות הותר איסור דרבנן של אמירה לגוי, כמו שכתב הש"ך (יו"ד סי' קצ"ח בנקה"כ) שלצורך טבילת מצוה בשבת מותר לגזוז צפרנים ע"י אמירה לגוי משום שאם אין מסייעים בגזיזה אין איסור דאורייתא, וא"כ ה"ה בתספורת הדין כן, וכן תירץ כאן בטעמא דקרא.

עוד תירץ החתם סופר שיוסף קיים את התורה רק מדין אינו מצווה ועושה, ואילו במצות כיבוד מלך היה חייב מדינא, ולכן מצות כבוד מלכות שהיה חייב בו דחה איסור גילוח בראש השנה שלא היה מצווה בזה.

בשדי חמד (מער' כ"ף כלל צט) הוסיף לתרץ שלדברי הרמב"ן (בראשית כו ה) שהאבות לא קיימו את התורה בחו"ל, א"כ קושיא מעיקרא ליתא, כיון שיוסף לא שמר ר"ה בחו"ל, אך כבר כתב החיד"א נקט שאפילו לדעת הרמב"ן גם בזמן האבות אלו שלא חשבו לעלות לא"י קיימו את התורה, ויוסף בכללם.

(פנינים מבי מדרשא)

בראשונים ובאחרונים הרגישו בקושיא זו איך יוסף הסתפר בר"ה, ותירצו קושיא זו בכמה אופנים.

במושב זקנים תירץ שגילח למוחרת או משום סכנת מלכות שאני. ובפירוש ר"ח פלטיאל תירץ שאפשר שידע מערב יו"ט שיצא, וגילח בערב יו"ט. ובספר צפנת פענח מהגאון הרגוצ'בי תירץ שיוסף עיבר את החודש ועי"ז יוצא שגילח בערב ר"ה, וזהו שנאמר 'ויריצוהו', שמיהר כדי להספיק להסתפר קודם שיהיה יו"ט. ויש שהקשו על תירוץ זה, איך יכל לעבר את החודש בלא שאביו ואחיו ידעו מזה ונמצא שלא שמרו את ראש השנה.

בפירוש ר"ע מברטנורא כתב שיוסף גילח אפי' פאת זקנו משום כבוד מלכות, והטעם שהותר לו לעשות כן משום שנתן לגוי לספרו וכשאין הניקף מסייע למקיף הוי רק איסור דרבנן שמותר מפני כבוד מלכות.

החתם סופר בתורת משה גם כן תירץ שיוסף לקח גוי שיספר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מהיכן ניתן לקטוף ערבות למצות המינים?

הנהרות, או שבעליהם נתנו את רשותם לכך. ואין לסמוך על רשות שניתנה על ידי אחד מבני הבית, אלא יש לקבל רשות מבעל הבית, או מאדם המוסמך לכך מטעמו. ועם זאת, מותר לרכוש ארבעת המינים ממוכר ישראל שאינו מוכר, כל עוד אין סיבה לחשוש כי סחורתו גזולה.

[שו"ע תרמט, א, וביה"ל ד"ה שלא, וד"ה אלא; ביאורים ומוספים דרשו, 26-27; שו"ע חו"מ שמח, א, וש"ך שם, א; וראה משנ"ב שם, ל, ושעה"צ כח]

כפי שלמדנו, ארבעת המינים גזולים, פסולים לקיום המצוה ביום הראשון של חג הסוכות, ובאופנים מסוימים הם פסולים אף בשאר הימים, משום 'מצוה הבאה בעבירה'. ודין זה הוא אף כשארבעת המינים גזולו מגוי, כיון שלהלכה אנו פוסקים שגזול הגוי אסור מדאורייתא.

ולכן, בקטיפת ערבות (או המינים האחרים), יש להקפיד לקטוף דווקא ממקומות שידוע לכל כי הם הפקר, כגון שפת

האם יש חשש גזל בקטיפת ארבעת המינים בארץ ישראל בזמננו?

בבעלותם בטרם נכבשה על ידי הגויים; ואף שהגויים כבשו את הארץ במלחמה, יש להחמיר כדעת ראשונים הסוברים שכיבוש של גויים בארץ ישראל אינו מועיל לענין זה. ויש שכתב, שמנהג גדולי ישראל בארץ ישראל מקדמת דנא, שלא לחשוש לאיסור גזל מישראל מקטיפת ארבעת המינים מקרקעות של גויים, ולא היה מי שערער בדבר.

[סעיף א וס"ק י ריג; ביאורים ומוספים דרשו, 20 ור"ז]

בהמשך לאמור: בנוגע לארץ ישראל בזמננו, בה נלקחו שטחים רבים מידי הערבים במהלך המלחמות שנערכו בשנים תש"ח ותשכ"ז - יש שכתבו שדין שטחים אלו ככל קרקע שנכבשה במלחמה, שהיא 'נקנית' לכובש ואין דינה כגזל; ולכן, ניתן ליטול את ארבעת המינים מקרקעות אלו.

אולם, יש שכתבו, כי למרות שאין לחשוש לגזל הגוי, יש לחשוש לגזל מישראל, דהיינו מירושיהם של אלו שהקרקע היתה

ילד שקשר את חוטי הציצית לעצמו - האם יכול להמשיך וללבושם לאחר שנעשה בר מצוה?

ישראל, ולא גוי. ויש הסוברים, שהדרשה היא: בני ישראל, ולא בנות ישראל.

ולכתחילה, יש להחמיר בכל המצוות, כדעת רבינו תם. אך אף לדעתו - קטן, יכול לעשות לצורך עצמו, וכגון לקשור את חוטי ציציותיו. ולדעת המשנה ברורה, אף לאחר שנעשה בר מצוה, יכול להמשיך ולהשתמש בציצית שקשר בעודו קטן; ויש שפקפק בדבר.

[משנ"ב תרמט, יד, ושעה"צ טו; ביאורים ומוספים דרשו, 24]

חכמינו ז"ל דרשו על מצות תפילין: "וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹתַי עַל יָדְכֶם... וּכְתַבְתֶּם" - "כל שישנו בקשירה, ישנו בכתובה"; כלומר, רק החייב במצות הנחת התפילין, כשר לכתובת פרשיות התפילין. ולכן, פרשיות שנכתבו על ידי גוי, אשה, וקטן, פסולות. ולדעת רוב הראשונים, דין זה אמור רק בנוגע לתפילין. אך לדעת רבינו תם, דין זה אמור בנוגע לעשיית כל חפצי המצוות, כגון עשיית הסוכה. ואף לדעת החולקים על רבינו תם - בנוגע לעשיית הציצית, דרשו חכמים: "דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית" - בני

* האתרוג צריך להיות בגודל 'כביצה' לפחות, משום שבגודל זה נחשב שנגמר הפרי. ונחלקו האחרונים, אם גודל האתרוג לכתחילה, הוא כביצה אחת בת זמננו, או כשתי ביצים בנות זמננו, משום שהן קטנות מהביצים שבזמן חז"ל.

* על מצות ארבעת המינים כתוב בתורה: "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן", ודרשו חכמינו ז"ל: "לכם - משלכם", דהיינו, שביום הראשון של חג הסוכות צריך שארבעת המינים יהיו שייכים לנוטל עצמו. ולכן, בעת רכישת ארבעת המינים ראוי לשלם עליהם, ולא לקנותם בהקפה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהו המשותף למצוות ציצית תפילין וסוכה ומהי המשמעות המעשית לכך?

יָדְעוּ דִרְתִּיכֶם כִּי בְּסֻכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם."

וכתבו הפוסקים, שלכן, בניגוד לשאר המצוות שבהן די בכוונה, לשם קיום מצוה, בשלוש מצוות אלו יש לכוון גם לטעם המצוה, דהיינו שעושה את המצוה למטרה זו שנאמרה בתורה. ובדיעבד, יצא ידי חובתו אף ללא כוונת טעם המצוה.

[משנ"ב תרכה, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

מבין תרי"ג המצוות שבתורה, ישנן מצוות בודדות שהתורה כתבה את טעמן, ומתוכן ישנן שלוש מצוות עשה הנוגעות לכל ישראל - ציצית, תפילין, וסוכה.

על הציצית נאמר: "לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם". על התפילין נאמר: "לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצֵאתָ אֶת ה' מִמִּצְרָיִם". ועל הסוכה נאמר: "לְמַעַן

הלוח היומי

י"ג בחשוון | רבי צבי שרגא ב"ר אהרן גרוסברד זצ"ל, ר"י פוניבז' לצעירים ובעל דעת שרגא

בשנת שי"ד, לאחר שריפת התלמוד הגדולה, שהתקיימה ברומא ביום א' דר"ה, בהוראת האפיפיור יוליוס ימש"ו בעקבות הלשנה, הועלו שוב על המוקד ספרי התלמוד בבלי וירושלמי ועוד ספרי קודש רבים והפעם בכיכר העיר בוונציה.

יארצייט:

- תס"ד: רבי שמואל יצחק מודילינו זצ"ל, אב"ד סלוניקי, בעל דברי שמואל, נאמן שמואל, ארוחת תמיד ועוד.
- תקמ"ב: רבי ברוך ב"ר אברהם מקוסוב זצ"ל, בעל יסוד האמונה, עמוד העבודה ונחמד ונעים.
- תקע"ה: רבי יעקב ב"ר יצחק דוד גינצבורג זצ"ל, דיין בב"ד של הנודע ביהודה בפראג ובעל זרע יעקב.
- תרע"א: רבי אליהו יוסף ב"ר גדליה אהרון רבינוביץ זצ"ל, מליניץ.
- תשי"ג: רבי שלום ב"ר יחיא קורח זצ"ל, מרבני צנעא-תימן.
- תשנ"ד: רבי צבי שרגא ב"ר אהרן גרוסברד זצ"ל, ר"י פוניבז' לצעירים ובעל דעת שרגא.

כדאי לחשוב בעת האכילה

כתב ה"משנה ברורה": ראיתי לאנשי מעשה שקודם אכילה היו אומרים "הנני רוצה לאכול ולשתות כדי שאהיה בריא וחזק לעבודת השי"ת"

(משנ"ב סימן רלא ס"ק ה)

פעם הג"ר יעקב משה שורקין שמע את ה"חפץ חיים" מבקש מאשתו: "הביאי לי עוד תפוחי אדמה כדי להוסיף כח לעבודת הבורא". (מגד גבעות עולם ח"א עמ' לו)

בעת האכילה נשתדל לחשוב שאנו אוכלים כדי שנהיה בריאים וחזקים לעבודת הבורא יתברך שמו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il